

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Гушак О.С.

студент,

Науковий керівник: Правдивцев П.А.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри економічної теорії та розвитку

і розміщення продуктивних сил,

Донецький національний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Актуальність дослідження даної теми зумовлена тим, що в сучасних умовах розвитку економіки особливої уваги набувають проблеми ефективної зайнятості населення України, створення сучасного ринку робочої сили і запобігання масового безробіття. У економічній системі будь-якої країни роль ринку праці досить значна, оскільки він виконує функцію постачальника головного фактору виробництва, а саме робочої сили, для інших ринків, тим самим забезпечуючи функціонування економіки в цілому.

До аналізу окремих сторін ринку праці зверталися А. Сміт, Д. Рікардо, У. Петті, Р. Мальтус, К. Маркс; вагомий внесок в розробку цього питання вніс Дж. Кейнс. Серед інших зарубіжних економістів, які зробили певний внесок у розвиток теорії ринку праці слід відзначити П. Самуельсона, М. Фрідмена, Г. Кларка, Дж. Сакса, А. Філіппса, А. Оукена.

З позицій економічної теорії ринок праці представляє собою сукупність економічних відносин з купівлі-продажу такого товару, як робоча сила. Він функціонує на основі механізму розподілу трудових ресурсів за галузями економіки з урахуванням професійної підготовки та кваліфікації працівників. Основними елементами такого механізму є попит на працю, пропозиція праці та ціна праці (заробітна плата). Нормальним станом для будь-якого ринку, зокрема й ринку праці, є спрямованість на досягнення його рівноваги, тобто збалансованості попиту та пропозиції [1, с. 183].

Останнє десятиріччя ринок праці України знаходився під значним впливом як внутрішніх соціально-економічних факторів, так й зовнішніх. Це привело до певної динаміки ключових показників ринку праці. Так, до 2008 року в Україні простежувалася позитивна динаміка цих показників, а саме кількість зайнятих у віці 15–70 років досягла майже 21,0 млн. осіб, або на 0,6 % більше ніж в попередньому році, водночас кількість безробітних – 1,4 млн. осіб, або на 0,4 % менше ніж в попередньому році [2].

У наступному 2009 році економіка України опинилась під впливом наслідків світової економічної кризи. На ці обставини, у свою чергу, відреагував й український ринок праці. Так, у 2009 році кількість зайнятих у віці 15–70 років зменшилась на 0,8 млн. осіб і досягла 20,2 млн. осіб, кількість безробітних зросла більш ніж на 0,5 млн. осіб і становила майже 2,0 млн. осіб. Подальші роки продемонстрували поступове скорочення показників безробіття і зростання зайнятості. Вже в 2013 році чисельність зайнятого населення у віці 15–70 років збільшилась більш ніж на 0,2 млн. осіб у порівнянні з 2009 роком та становила 20,4 млн. осіб [2].

Однак у 2014 році у зв'язку з загостренням соціально-політичної ситуації в Україні відбувся різкий спад показників ринку праці. Так, кількість зайнятих зменшилась до 18 млн.

осіб., або на 13,8 % менше ніж у порівнянні з 2008 роком, а кількість безробітного населення зросла майже до 1,9 млн. чол., або на 30 % більше ніж у порівнянні з 2008 роком [2].

На кінець березня 2015 року кількість зареєстрованих безробітних в Україні складає 506,8 тис. осіб, а потреба роботодавців у працівниках на заміщення вільних робочих місць (вакантних посад) – 56,2 тис. осіб. Таким чином, навантаження зареєстрованих безробітних на 1 вільне робоче місце (вакантну посаду) складає 9 осіб. Для порівняння: на кінець 2014 року цей показник складав 15 осіб, на кінець 2013 та 2012 років – 10 осіб, на кінець 2009 року – 8 осіб, на кінець 2008 року – 10 осіб [2].

Вищенаведений аналіз показників демонструє, що головними проблемами сучасного ринку праці України є його нестабільність, відносна незбалансованість та неможливість досягнення природного рівня безробіття на рівні 4–5 % від загальної кількості робочої сили [3, с. 200].

Тому пріоритетними напрямками реформування ринку праці України, націленими на збільшення попиту на робочу силу, були й залишаються: запобігання зростанню безробіття через створення робочих місць за рахунок різних джерел фінансування, підвищення якості та конкурентоспроможності робочої сили, сприяння ефективним і доцільним переміщенням працездатного населення, впровадження механізмів звільнення і перерозподілу зайнятих, вдосконалення системи оплати праці, розширення можливостей отримання населенням офіційних основних і додаткових доходів, соціальна підтримка окремих груп, реструктуризації економіки і піднесення вітчизняного виробництва.

Список використаних джерел:

1. Лібанова Е.М. Ринок праці : навч. посібник / Е.М. Лібанова. – Київ : Вид-во «Центр навчальної літератури», 2003.– 224 с.
2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Основні показники ринку праці (річні дані). – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Білецька Л.В. Економічна теорія : Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка : навч. Посібник / Л.В. Білецька, О.В. Білецький; В.І. Савич. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 688 с.

Данилович С.О.

студентка,

Научний керівитель: Правдивцев П.А.

кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії

и развития и размещения производительных сил,

Донецкий национальный университет

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ТЕНЕВОЙ ЭКОНОМИКИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

В современных условиях теневая экономика является неотъемлемой частью экономической системы. Ее масштабы достигают значительных размеров и проникают во все сферы жизни общества. Поэтому исследование такого явления, как теневая экономика, приобретает особую актуальность.

Первые серьезные научные исследования проблем тенизации экономики были начаты в 1970-е годы. Весомый вклад в исследование данной проблемы внесли такие известные западные ученые-экономисты, как Г. Абадински, Я. Арвай, Д. Блейдс, П. Гутман, Б. Даллаго, П. Мауро, Э. де Сото, У. Тиссен, Э. Фейге, Ф. Шнайдер и другие.